

ROZVOJ MIEST A JEHO FINANCOVANIE

DEVELOPMENT OF CITIES AND ITS FINANCING

Elena Žárska – Oliver Rafaj

Abstract: *The importance of cities in the economic system of the country is unquestionable. They group and attract a large number of economic actors and allow them to realize intense economic interactions between them. To offer long-term benefits for inhabitants and entrepreneurs and remain attractive for them, cities need to develop continuously. Ensuring the development of the city means to create and acquire resources to increase its capacity and use of the available potential. This article deals with the financial capacity of Slovak cities, which reflects their ability to ensure their development. The financial capacity of Slovak cities was investigated in time period 2009 – 2014. Investigated were all 138 Slovak cities and they were divided into three size groups: small cities with population up to 20 000 inhabitants, medium-sized cities with population between 20 001 and 50 000 inhabitants and large cities over 50 001 inhabitants. The evaluation of financial capacity was realized on six indicators: current account balance, capital account balance, total debt, debt service, immediate liquidity and net worth. The comparison of the calculated values of each group showed that the highest amount of resources allocate to their development the group of largest cities. On the other hand, that group has also the highest debt.*

Keywords: *Development of cities, financial capacity, current account, capital account, total debt.*

JEL Classification: *G 32, H 63, R 51.*

Úvod

Zabezpečovať rozvoj mesta znamená vytvárať a získavať zdroje pre rozvoj (zvyšovanie) svojich kapacít a využívanie disponibilného potenciálu (Hansen, 1965). Významnou súčasťou zdrojov sú finančné zdroje, ktorých objem predstavuje finančnú kapacitu. Tá predstavuje objem disponibilných finančných prostriedkov k určitému časovému momentu, ktoré mesto môže použiť na krytie bežných a kapitálových výdavkov vrátane svojich záväzkov (Peková, 2011). Je výsledkom, resp. prejavom schopnosti generovať finančné prostriedky v zmysle platnej legislatívy, existujúcich rozpočtových vzťahov, disponibilného majetku a manažovania voľných, grantových a úverových zdrojov. Táto schopnosť je vymedzenou kategóriou finančná kondícia mesta. Ide o stav, na akej úrovni je mesto schopné generovať príjmy a výdavky zodpovedajúce potrebám bežného výkonu a rozvojovej stratégie obce z hľadiska udržateľnosti rozvoja, stability vývoja základných finančných ukazovateľov a dlhovej schopnosti. Finančná kapacita sa meria sústavou podielových ukazovateľov, ktoré vypovedajú o finančných schopnostiach samospráv zabezpečiť svoj rozvoj (European center of Management, 2014). Cieľom príspevku je jednak na základe dostupných a porovnateľných údajov o hospodárení miestnych samospráv preskúmať finančnú kapacitu miest Slovenskej republiky pre generovanie svojho rozvoja a súčasne do akej miery je tento rozvoj zabezpečovaný dlhovým financovaním.

1 Formulácia problematiky

Mestá sú nosnou kostrou sídelného, administratívneho a ekonomického systému krajiny. Sú objektom skúmania viacerých disciplín – urbánnej ekonómie, územného plánovania, demografie, sociológie, geografie a tiež aj verejnej správy, pretože sú to samosprávne jednotky, ktorých úlohou je zvyšovanie kvality života svojich občanov pri udržateľnosti rozvoja. Viazu na seba niekoľko teoretických konceptov – od teórie centrálnych miest z 30.rokov minulého storočia (Christaller, 1933), cez City management a governance z 90.rokov a až po koncept kreatívnych miest zo začiatku tohto storočia (Landry, 2008). Mesto je v nich skúmané v kontexte mestských systémov, podľa funkcií a typov, na základe ich vzťahov so svojím zázemím, hierarchie a lokalizačného usporiadania, až po faktory dynamiky ich rastu. Súčasné verejné politiky akcentujú problematiku miest aj vo svojich prístupoch rozvoja regiónov a tvorbe koncepcií a dokumentov (v SR koncepcia mestského rozvoja).

Mestá zohrávajú v ekonomike mimoriadne dôležitú úlohu. Zoskupujú veľký počet obyvateľov a firiem na relatívne malom území, čím dokážu obyvateľom poskytnúť väčšie množstvo pracovných príležitostí ako aj pestrejšiu paletu profesií a firmám zasa väčšie a špecifickejšie zdroje pracovnej sily, dodávateľov, odberateľov. Mesto predstavuje dopravný a komunikačný uzol s vytvorenou sieťou obchodov a služieb (Cox, Mair, 1998). Mesto je často aj sídlom administratívnej jednotky, čo prináša efekt prítomnosti inštitúcií verejnej správy, toku peňazí pre jej výkon a pracovných miest byrokratického aj manažérskeho zamerania v nej (Halásková, Halásková, 2016). K mestu sa viaže spádové územie a viaže tým na seba zodpovednosť aj za svoje okolie. Mesto je súčasne aj samosprávna jednotka, kde v zmysle platnej legislatívy zabezpečuje kompetencie pre svojich obyvateľov (Nam, Parsche, 2001). V samosprávnej pôsobnosti má mesto jedinečnú úlohu – koordinovať záujmy a potreby svojich obyvateľov a subjektov pôsobiacich na svojom území. Význam miest spočíva predovšetkým v umožnení jednotlivým aktérom rýchlejšie a intenzívnejšie uskutočňovať ekonomické interakcie medzi sebou. V kontexte spravovania spoločného priestoru pre všetkých aktérov vystáva otázka, či mestá dokážu v otázke zabezpečenia vlastného rozvoja hospodáriť zodpovedne a či dokážu „rozumne“ alokovať prostriedky do svojho rozvoja s cieľom zvyšovať atraktivitu pre podnikateľov a kvalitu prostredia pre obyvateľov (Cox, Mair, 1998), (Žárska, Ferčíková, 2015). Teda či rozvoj zabezpečujú dobrým hospodárením s finančnými prostriedkami, bez zvyšovania miery zadlžovania, pri znižovaní svojej dlhovej služby a efektívnom využívaní a zhodnocovaní svojho majetku (Balážová, 2011), (Flaška, Kološta, Bolcárová, 2014).

Pre skúmanie daného problému boli formulované dve výskumné otázky:

1. *Financujú mestá svoj rozvoj zvyšovaním zadlženosti?*
2. *Ktorá veľkostná kategória miest má najlepšie hodnoty finančnej kapacity?*

1.1 Ukazovatele finančnej kapacity

Porovnávanie finančnej kapacity je realizované na základe 6 ukazovateľov¹, ktoré charakterizujú finančné hospodárenie, dlhovú politiku a majetkové zabezpečenie.

1. Bilancia bežného účtu (ďalej len BBÚ)

Ukazovateľ vypovedá o tom, či samospráva dokáže pokrývať svoje bežné výdavky, ktoré sú určené na bežný chod samosprávy zo svojich bežných príjmov. Ak je hodnota

---

¹ údaje boli prevzaté z verejne prístupných databáz Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy - INEKO

ukazovateľa kladná, samospráva má k dispozícii zdroj pre financovanie svojich kapitálových potrieb. Ukazovateľ je počítaný:

$$BBU = (\text{bežné príjmy} - \text{bežné výdavky}) / \text{bežné príjmy} \quad (1)$$

2. Bilancia kapitálového účtu (BKÚ)

Ukazovateľ informuje o tom, či samospráva hospodárila prebytkovo alebo deficitne z pohľadu kapitálového účtu. Vypovedá o tom, ako samospráva dokáže pokrývať svoje kapitálové výdavky (investície, ktorými zhodnocuje svoj majetok) zo svojich kapitálových príjmov (z predaja majetku, vlastnej podnikateľskej činnosti, presunom z rezervného fondu, prijatím úveru, resp. získaním grantu). Ukazovateľ je počítaný:

$$BKÚ = (\text{kapitálové príjmy} - \text{kapitálové výdavky}) / (\text{kapitálové príjmy}) \quad (2)$$

3. Celkový dlh (CD)

Tento ukazovateľ má aj tzv. zákonné kritérium, ktoré samosprávy nemôžu prekročiť, pokiaľ na plnenie svojich úloh chcú prijímať návratné zdroje financovania. Podľa Zákona NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy (Zákon NRSR č.583, 2004), ak celková suma dlhu samosprávy prekročí 60% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka, samospráva sa nemôže uchádzať o návratné zdroje financovania. Ukazovateľ je počítaný:

$$CD = (\text{bankové úvery a výpomoci} + \text{dlhodobé záväzky} - \text{úvery od ŠFRB}) / (\text{bežné príjmy za predchádzajúci rok})^2 \quad (3)$$

4. Dlhová služba (DS)

Vypovedá o výške výdavkov, ktoré samospráva vynakladá v súvislosti so splácaním svojho dlhu. Podľa Zákona NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy (Zákon NRSR č.583, 2004), ak suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov neprekročí 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka, obec na plnenie svojich úloh môže prijímať návratné zdroje financovania. Ukazovateľ je počítaný:

$$DS = (\text{výdavky na splácanie istiny} + \text{úrokové splátky}) / (\text{bežné príjmy za predchádzajúci rok}) \quad (4)$$

5. Okamžitá likvidita (OL)

Informuje o tom, do akej miery dostupné prostriedky na finančných účtoch samospráv postačujú na splatenie krátkodobých záväzkov. Má význam z hľadiska finančnej stability samosprávy a aj pri riešení krátkodobých krízových javov a havarijných situácií. Ukazovateľ je počítaný:

$$OL = (\text{finančné účty}) / (\text{krátkodobé záväzky}) \quad (5)$$

6. Čistý majetok (ČM)

Tento ukazovateľ vyjadruje výšku majetku samosprávy (po očistení o zadlženie) v pomere k bežným príjmom. Nárast majetku a schopnosť jeho efektívneho využívania je prejavom dobrého manažovania a udržiavania si dobrej finančnej kondície, lebo majetok treba nielen spravovať, ale aj udržiavať a zhodnocovať. Ukazovateľ je počítaný:

---

² od roku 2012 sú započítané aj záväzky na predfinancovanie eurofondov

$$\check{C}M = (\text{neobežný majetok} + \text{finančné účty} - (\text{bankové úvery a výpomoci} + \text{dlhodobé záväzky} - \text{úvery od ŠFRB})) / (\text{bežné príjmy za predchádzajúci rok})^3 \quad (6)$$

2 Metódy

Objektom skúmania sú všetky mestá Slovenskej republiky v čase rade rokov 2009 až 2014. Prvým rokom skúmania je rok 2009, ktorý predstavuje nástup (dopad) finančnej krízy na financovanie miest a ako sa prejavila v správaní sa miest v nasledujúcich rokoch z hľadiska toho, či ich investičná aktivita klesla, resp. sa zvýšilo úverové krytie kapitálových výdavkov. Dané relácie sú skúmané podľa veľkostných kategórií miest. Celý súbor predstavuje 138 miest, t. j. všetky samosprávy, ktoré v danom období disponovali štatútom mesta. Tieto boli pre potreby analýzy rozdelené podľa počtu obyvateľov do 3 veľkostných skupín:

1. skupina – malé mestá s počtom obyvateľov do 20 tisíc (98 miest),
2. skupina – stredné mestá s počtom obyvateľov od 20 001 do 50 tisíc (29 miest)
3. skupina – veľké mestá s počtom obyvateľov nad 50 001 (11 miest).

Na vyhodnotenie vývoja jednotlivých podielových ukazovateľov za jednotlivé stanovené skupiny miest, bola použitá metóda aritmetického priemeru (Rafaj, 2014). Pre zistenie priemernej hodnoty každého podielového ukazovateľa každej skupiny miest v sledovanom období, bol použitý nasledovný vzťah:

$$\text{Aritmetický priemer} = \frac{x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_n}{n} \quad (7)$$

v ktorom písmeno x je hodnota podielového ukazovateľa konkrétneho mesta a písmeno n počet všetkých miest danej skupiny obcí. Pre porovnanie vývoja každej skupiny miest z časového hľadiska, bola použitá metóda chronologického priemeru. Použitý bol nasledovný vzťah:

$$\text{Jednoduchý chronologický priemer} = \frac{\frac{y_1 + y_2}{2} + \frac{y_2 + y_3}{2} + \dots + \frac{y_{t-1} + y_t}{2}}{t-1} \quad (8)$$

v ktorom písmeno y je hodnota konkrétnej mesta v jednom roku a písmeno t znamená celkový počet rokov sledovaného obdobia. V tomto prípade $t = 6$.

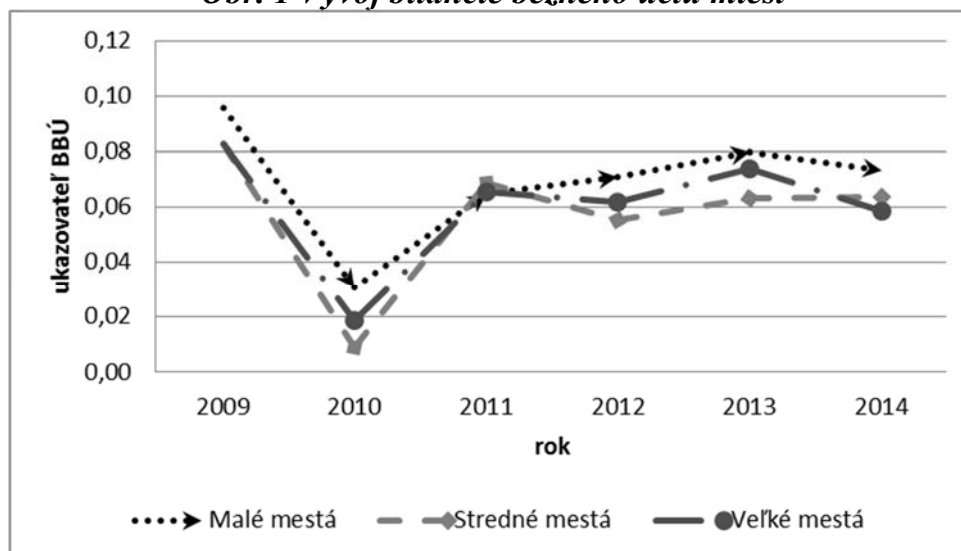
Pre naplnenie cieľa a overenia hypotéz boli použité metóda komparatívnej analýzy a grafická metóda vývoja priemerných hodnôt ukazovateľov.

3 Rozbor problému

Skúmanie a hodnotenie výsledkov má tri roviny. Prvá predstavuje analýzu, ako sú mestá schopné generovať prostriedky pre rozvoj na základe prebytkov bežného účtu a vykrytia kapitálových výdavkov kapitálovými príjmami. Druhou rovinou je analýza zadlženosti, teda zapojenia úverových zdrojov do financovania rozvoja a jej odraz v dlhovej službe. Oba prístupy v analýze sa premietajú do likvidity a vývoja majetku miest. Skúmanie má aj tretiu súčasť a to je porovnanie podľa troch zvolených veľkostných skupín miest, vychádzajúc z predpokladu, že vývoj sledovaných ukazovateľov a správanie sa miest pri financovaní rozvoja môže mať rôzny prejav podľa ich veľkosti.

³ od roku 2012 sú započítané aj údaje o výške záväzkov na predfinancovanie eurofondov

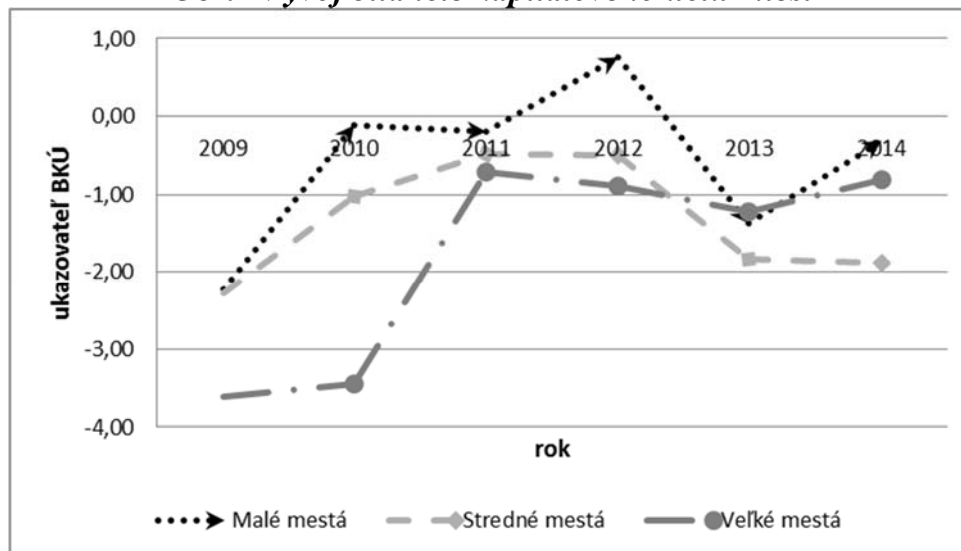
Obr. 1 Vývoj bilancie bežného účtu miest

Zdroj: vlastné spracovanie autorov na základe (INEKO,2016)

Mestá od roku 2010 hospodárili prebytkovo v bežnom rozpočte, a teda mohli si vytvárať zdroje napr. v rezervnom fonde alebo na inom účte pre investovanie. Prebytok je do 10% čo zodpovedá približne tvorbe rezervného fondu (Zákon NRSR č.583, 2004). Obr. 1 dokumentuje, že mestá vedia pomerne stabilne zabezpečiť bežný chod samosprávy a s najväčším prebytkom počas sledovaného obdobia na bežnom účte hospodárili malé mestá. Extrémne hodnoty dosiahli: Leopoldov (malé mesto) hospodárilo s najväčším prebytkom v bežnom rozpočte – s priemernou hodnotou ukazovateľa tohto + 0,25. Najvyšší schodok na bežnom účte vytváral Trebišov (stredné mesto) s hodnotou ukazovateľa -0,02.

Obr.2 Vývoj bilancie kapitálového účtu miest

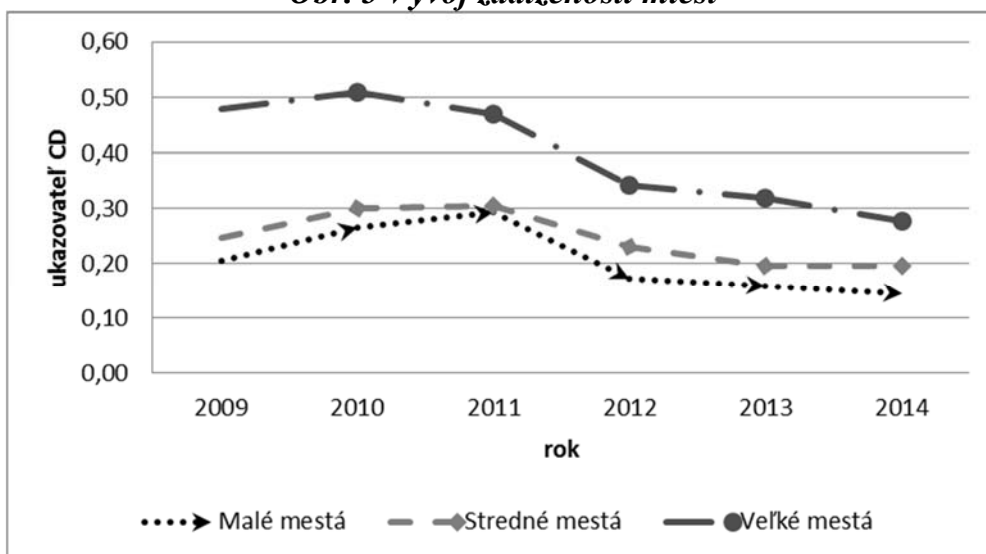

Zdroj: vlastné spracovanie autorov na základe (INEKO,2016)

V porovnaní bilancií kapitálových účtov možno konštatovať, že vývoj je nerovnomernejší a určitú stabilitu od roku 2011 dokumentuje vývoj bilancie kapitálového účtu veľkých miest (obr. 2). U všetkých miest ide o deficitné hospodárenie na kapitálovom účte a najvýraznejšie je u veľkých miest, čo korešponduje s dlhovou službou, ktorá je najvyššia v roku 2011 (obr. 4). Najvyrovnanejší priebeh mal vývoj

kapitálového účtu u stredných miest, no najvyššie podiely vytvárali malé mestá. Najvyšší kapitálový schodok dosiahli Rajecké Teplice (malé mesto) -122,31 a najmenší kapitálový schodok mala Skalica (malé mesto) -0,04.

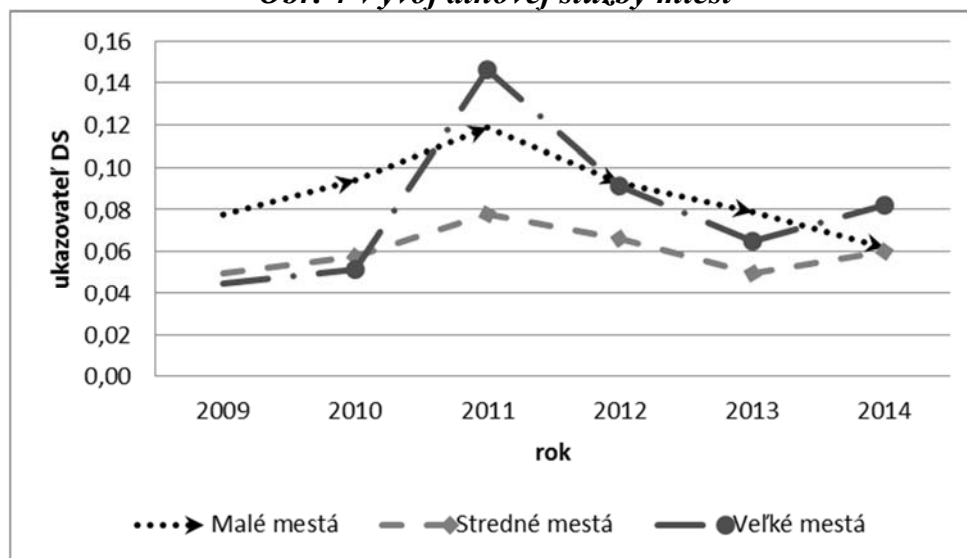
Obr. 3 Vývoj zadlženosti miest

Zdroj: vlastné spracovanie autorov na základe (INEKO,2016)

Z vývoja zadlženosti vyplýva (Obr. 3), že veľké mestá sú najzadlženejšie. To predstavuje obmedzenie pre možné ďalšie čerpanie návratných zdrojov financovania na plnenie svojich úloh vrátane prostriedkov na rozvoj (Žárska, 2015). Výšku zadlženosti treba vnímať v kontexte účelnosti jednotlivých úverov a jej veľkosť relativizovať vo vzťahu k veľkosti rozpočtu mesta a hlavne schopnosti uhrádzania dlhu. Obr. 4 dokumentuje u všetkých troch skupín miest výšku dlhovej služby pod 15%. Najviac zadlžené sú mestá nad 50 000 obyvateľov. Najzadlženejším mestom v skúmanom období bola Žilina (veľké mesto) s hodnotou 0,86 a najnižšiu zadlženosť mal Tvrdošín (malé mesto) s hodnotou 0,01.

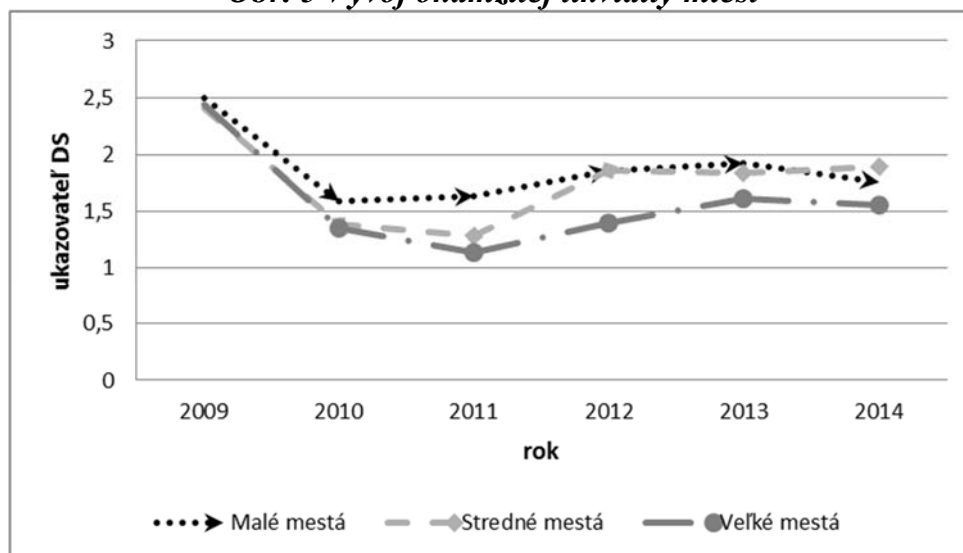
Obr. 4 Vývoj dlhovej služby miest

Zdroj: vlastné spracovanie autorov na základe (INEKO,2016)

Výdavky na obsluhu svojich dlhov mali mestá porovnateľné. Významný je rok 2011 – mestá svoj chod financovali z kapitálového rozpočtu t.j. brali úvery na zabezpečenie bežných výdavkov. Je to reakcia na krízový vývoj, ktorý sa prejavil výrazným znížením výnosu podielovej dane z príjmu fyzických osôb, ktorá je najvyšším príjmom miest. Jej prepád v roku 2010 spôsobil prijímanie úverov aj do bežných výdavkov (Žárska, 2013). V sledovanom období mesto Svätý Jur (malé mesto) nemalo žiadne výdavky na dlhovú službu a najvyššie výdavky malo mesto Veľký Šariš (malé mesto) s hodnotou 0,38 – čiže jeho dlhová služba predstavovala 38 % bežných výdavkov.

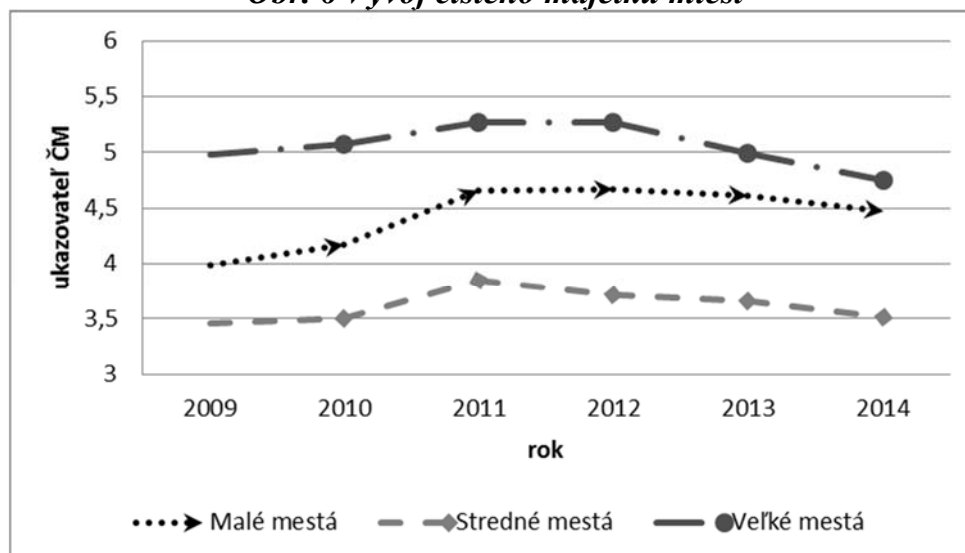
Obr. 5 Vývoj okamžitej likvidity miest

Zdroj: vlastné spracovanie autorov na základe (INEKO, 2016)

Z vývoja okamžitej likvidity vidieť (obr. 5), že mestá majú na svojich finančných účtoch dostatok financií na úhradu krátkodobých záväzkov (krátkodobých pôžičiek, úverov). Jednotlivé kategórie miest vykazujú porovnateľnú úroveň v úhrade krátkodobých záväzkov prostredníctvom financií, ktorými disponujú na finančných účtoch. Vývoj prezentuje výrazný vplyv krízy na mestá, ktoré vyčerpali svoje zdroje uložené na účtoch vrátane rezerv – pokles likvidity v rokoch 2010 a 2011. Spomedzi miest dosiahlo v sledovanom období najpriaznivejšie hodnoty ukazovateľa mesto Svätý Jur s priemernou hodnotou 16,15. Najnižšiu priemernú hodnotu zaznamenala Handlová (0,06) s kategórie malých miest.

Obr. 6 Vývoj čistého majetku miest

Zdroj: vlastné spracovanie autorov na základe (INEKO, 2016)

Zaujímavý je vývoj čistého majetku jednotlivých kategórií miest (obr. 6), kde najväčšími majetkami disponujú veľké mestá, potom malé mestá a najmenší čistý majetok majú stredné mestá. Tu sa tiež mohla prejavovať kríza tým, že mestá vyčerpali svoje zdroje uložené na finančných účtoch vrátane rezerv. V sledovanom období má najvyššiu hodnotu Banská Štiavnica (malé mesto) – 8,93 a najnižšiu priemernú hodnotu dosiahla Čierna nad Tisou (malé mesto) s hodnotou 1,04.

4 Diskusia

Hodnoty finančnej kapacity v sledovanom šesťročnom časovom rade dokumentujú výrazne najvyrovnanejší priebeh ukazovateľov u malých miest (do 10 tisíc obyvateľov). Vývoj kapitálového účtu a zadlženosti dokumentuje, že najlepšie hodnoty dosahovali malé mestá, čo môže byť prejavom stratégie opatrného zadlžovania sa a preferencie vytvárať zdroje pre financovanie zvyšovaním kapitálových príjmov. Je však otázkou, či za daným stavom nie je predaj majetku. Vývoj čistého majetku malých miest vykazuje len mierny nárast v rokoch 2009 a 2010 a v ďalších rokoch stabilitu (obr. 6), čo znamená, že pokiaľ malé mestá aj predávali svoj majetok, dokázali ho zhodnocovať investičnou činnosťou. Táto veľkostná kategória miest dosahovala najlepšie hodnoty financovania z vlastných príjmov pri dostatočnej kapacite nevyužitých potenciálnych zdrojov pre prijatie úverov, to však mohla znižovať celková hodnota objemu majetku ako záruka úverov a veľkosť (nízky objem) rozpočtu. Malé mestá spomedzi všetkých skúmaných miest dosahujú pri viacerých ukazovateľoch aj najväčšie extrémne hodnoty (bilancia kapitálových účtov, dlhová služba, okamžitá likvidita a čistý majetok).

Stredné mestá prezentujú najnižšie hodnoty dlhovej služby, ale aj hodnoty čistého majetku a bilancie bežného účtu, pričom ich zadlženosť zostáva v úrovni 20 až 30%. V tejto kategórii miest (od 20 do 50 tisíc obyvateľov) sa prejavuje určitá stabilita v zadlženosti, čo korešponduje, resp. je odrazom zápornej bilancie kapitálového účtu počas celého sledovaného obdobia s rastom po roku 2012 a najnižšou dlhovou službou. To môže byť dôsledkom minulého vývoja a prenosu zadlženosti aj dlhovej služby z minulých rokov, pretože tvorba čistého majetku je najnižšia oproti dvom ďalším skupinám miest.

Veľké mestá sú najzadlženejšie, čo predstavuje obmedzenie pre prijímanie návratných zdrojov financovania, ktoré by mohli použiť na investovanie do rozvoja, avšak hospodária vyrovnané (bilancie bežného účtu a kapitálového účtu). Generujú najväčšie objemy kapitálových výdavkov do rozvoja, s najvyššími hodnotami čistého majetku. Ich dlhová služba je pod 15%, čo nemusí predstavovať významnú záťažnosť v schopnosti splácania dlhov a súčasne dokážu generovať dostatok prostriedkov na svoj rozvoj. Výsledky však treba vnímať v kontexte štruktúry a dĺžke splatnosti úverov.

Mestá financujú svoj rozvoj aj dlhovým financovaním. Prvé dva roky analýzy (2009 a 2010) zadlženosť miest rástla, no od roku 2011 postupne klesá vo všetkých troch veľkostných skupinách. Možno hypoteticky konštatovať, že finančná kríza bola medzníkom, kde mestá dokončovali financovanie investičných aktivít predchádzajúceho obdobia pred krízou, no ďalšie financovanie prijímaním úverov tlmili. Uvedené výsledky neumožňujú jednoznačne odpovedať na prvú výskumnú otázku, lebo v sledovanom časovom období mestá v prvých dvoch rokoch zvýšili svoju zadlženosť, no po kulminácii finančnej krízy ju postupne znižovali. Z pohľadu posledných štyroch uvedených rokov svoju zadlženosť znížili, čím pre rozvoj využívali iné zdroje, resp. znižovali kapitálové výdavky, čo dokumentuje vývoj bilancie kapitálového účtu.

Veľké mestá generujú najvyššie objemy kapitálových výdavkov a vykazujú najvyššie objemy čistého majetku, no financovanie sa uskutočňuje na báze zadlžovania, ktoré však postupne klesá. Odpoveďou na druhú výskumnú otázku sú teda veľké mestá, ktoré sú schopné vytvárať najväčšie objemy finančných prostriedkov pre rozvoj. Pre hlbšie overenie tohto konštatovania by bolo potrebné analyzovať dlhší časový rad, no údaje ďalších (predchádzajúcich) rokov pre danú štruktúru ukazovateľov neboli k dispozícii.

Záver

Hodnotenie účinnosti politik samosprávy na ochranu a zlepšenie finančnej situácie pre zabezpečenie svojho udržateľného rozvoja je možné aj na základe vývoja finančnej kapacity. Analýza relevantných ukazovateľov umožňuje identifikovať problémy, analyzovať príčiny a včas urobiť predbežné kroky, ktoré budú prínosom pre lepšie plánovanie a tvorbu finančných prostriedkov a súčasne budú reagovať aj na zmeny v sociálnych, ekonomických a demografických procesoch na svojom území. Uvedená analýza predstavuje jeden z prístupov na hodnotenie finančnej situácie miest v Slovenskej republike vo vzťahu k schopnosti financovania svojho rozvoja. Analýza nezohľadňovala žiadne miestne špecifiká, ktoré mohli ovplyvniť ich finančnú kapacitu. Zhodnotenie miestnych špecifik, resp. meranie signifikantných faktorov finančnej kapacity je priestorom pre ďalšie skúmanie s ambíciou formulovania vhodnej finančnej politiky samosprávy pre dosahovanie (generovanie) udržateľného rozvoja. Daná problematika má aj svoj územný rozmer – hodnotenie kapacity financovania miest z hľadiska ich príslušnosti k vyššiemu územnému celku teda, v ktorom z nich vytvárajú mestá najväčšie objemy prostriedkov pre svoj rozvoj a aké to má implikácie na úroveň vyššieho územného celku.

Pod'akovanie

Tento príspevok bol spracovaný s podporou výskumného projektu VEGA č. 1/0965/15 "Manažment výkonnosti v miestnej samospráve a jeho aplikácia vo vybraných obciach Slovenska".

Referencie

- Balážová, E. (2011). *Komparácia finančnej autonómie samosprávnych jednotiek v SR*. In *Scientific Papers of the University of Pardubice - Series D*. 20 (2). Fakulta ekonomicko-správni Univerzity Pardubice, Pardubice. s. 5-15. ISSN 1804-8048.
- Cox, M. R., Mair, A. (1998). Locality and Community in the Politics of Local Economic Development. In *Annals of the Association of American Geographers*. Vol. 78, No. (2), pp. 307-325. ISSN: 1467-8306.
- European center of Management. (2014). *Finančný manažment samospráv*. Bratislava: Európske centrum manažmentu. 387 s. ISBN 978-80-97 1582-0-0.
- Flaška, F., Kološta, S., Bolcárová, P. (2014). Finančná autonómia miestnych samospráv v regiónov Slovenskej republiky. In *17. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách*. Brno: Masarykova univerzita, s. 496-503. ISBN 978-80-210-6840-7.
- Halásková, M., Halásková, R. (2016). Assessment of financial capabilities of local governments in EU countries for the development of local public services. In *Lex Localis Journal of Local Self – Government*, Vol. 14, (Iss. 3), pp. 379-397. ISSN 1581 5374.
- Hansen, N. M. (1965). The structure and determinants of local public investment expenditures. In *MIT Press Journal - The Review of Economics and Statistics*. Vol. 47, (No. 2). pp. 150-162. ISSN: 1530-9142.
- Christaller, W. (1933). *Die zentralen Orte in Süddeutschland*. Jena: Gustav Fischer Verlag. pp 331.
- INEKO – Institute for Economic and Social Reforms. (2016). Hospodárenie miest, obcí a vúč. [online]. Dostupné na: www.hospodarenieobci.sk [cit. 2016-05-18].
- Landry, Ch. (2008) *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*. London: Earthscan Publications Ltd. pp. 352.. ISBN-13: 978-1844075980
- Nam, CH. W., Parsche, R. (2001). Municipal Finance in Poland, the Slovak Republic, the Czech Republic and Hungary: Institutional Framework and Recent Development. In *CESifo Working Paper Series* No. 447. [online]. Dostupné na: <http://ssrn.com/abstract=268976>. [cit. 2016-07-25].
- Peková, J. (2011). *Finance územní samosprávy. Teorie a praxe ČR*. Praha: Wolters Kluwer. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- Rafaj, O. (2014). *Model financovania obce pre udržateľný rozvoj*. Bratislava: Ekonomická univerzita. Master thesis.
- Zákon NRSR č.583. (2004). *Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. Bratislava: Národná rada Slovenskej republiky.
- Žárska, E. (2013). Municipalities financial innovation on the financial crisis In *Theoretical and practical aspects of public finance 2013: proceedings of the 18th international conference*, Prague: Wolters Kluwer. s. 246-255. ISBN 978-80-7478-387-6.
- Žárska, E. (2015). Finančná kondícia a veľkosť obce ako dopad decentralizácie. In *Verejná správa a regionálny rozvoj*. Roč. 11 (č.1). s.30-36. ISSN 1337-2955.
- Žárska, E., Ferčíková, V. (2015). Hodnotenie ekonomického potenciálu obcí. In *18. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách*. Brno: Masarykova univerzita. S. 447-455. ISBN 978-80-210-7861-1.

Kontaktná adresa

prof. Ing. Elena Žárska, CSc.

Ekonomická univerzita, Národohospodárska fakulta, Katedra verejnej správy
a regionálneho rozvoja

Dolnozemska cesta 1, 852 32 Bratislava, Slovenská republika

Email: elena.zarska@euba.sk

Tel. číslo: +4212/6729 1353

Ing. Oliver Rafaj,

Ekonomická univerzita, Národohospodárska fakulta, Katedra verejnej správy
a regionálneho rozvoja

Dolnozemska cesta 1, 852 32 Bratislava, Slovenská republika

Email: oliver.rafaj@gmail.com

Tel. číslo: +4212/6729 1318

Received: 01. 09. 2016, reviewed: 23. 01. 2017

Approved for publication: 23. 10. 2017